

Krediidiandjate sektori IV kvartali 2018 ülevaade

2018. aasta lõpus tegutses Eestis 51 krediidiandjat ja kaheksa kredidivahendajat. Pankadega samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ehk erandi alusel tegutsevaid krediidiandjaid oli 12.

Põhinäitajad	III kvartal 2018	Muutus	IV kvartal 2018
Laenuportfelli jääk	995 mln €	?	1 mlrd €
Leingute arv	496 656 tk	?	539 764 tk
Puhas intressitulu	26,3 mln €	?	28,3 mln €

Krediidiandjate tarbimisaenude laenuportfelli jääk kasvas 2018. aasta neljandas kvartalis 4,1% ehk 41 miljonit eurot ning ulatus aasta lõpus üle miljardi euro. Suurim osa nii kvartaalsest kui ka aastasest kasvust, vastavalt 25 miljonit ja 123 miljonit eurot, tuli sõiduki liisingult.

Sarnaselt varasemale kuulus krediidiasutustega seotud ettevõtetele 80% krediidiandjate laenuportfelli jäägist ehk 832 miljonit eurot. Ülejäänud ehk 20% turust on katnud tegevusloa alusel tegutsevad krediidiasutustega mitteseotud krediidiandjad.

Laenuportfelli kvaliteet pankadega seotud krediidiandjatel ja tegevusloa alusel tegutsevatel muudel krediidiandjatel on väga erinev. Pankadega mitteseotud krediidiandjate laenuportfellide kvaliteet on paranenud, kuid jääb siiski alla erandi alusel tegutsevate krediidiandjate tarbijakrediidi portfelli peaaegu kõikides laenuliikides. Kõige madalama kvaliteediga on muu rahaline krediit (sisuliselt tagatiseta väikelaen) – 11,8% portfelist. Muu rahaline krediit on ühtlasi nende levinuim toode osakaaluga 55% kogu portfelist.

Tegevusloa alusel tegutsevate muude krediidiandjate viivises olev laenujääk ulatus aasta lõpus 15 miljoni euroni ning see oli 15 korda suurem pankadega seotud krediidiandjate viivises olevast laenujäägist (0,9 miljonit eurot).

Pankadega seotud krediidiandjate laenuportfelli kvaliteet on väga hea, suurim üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal on laenuootel vara ost järeelmaksuga (0,9% portfelist).

Lisaks eraisikutele suunatud tarbimis-laenudele väljastavad krediidiandjad laene ka äriühingutele. Äriühingute laenude jääk ulatus 2018. aasta lõpus 2,3 miljardi euroni. 2017. aasta lõpus oli vastav näitaja 2,1 miljardit eurot. Suurimad äriühingute laenude jäägid on krediidiasutustega seotud ettevõtetes.

Peamised arengusuunad ja riskid

-
- Keskmise tarbimisläenude kulukuse määr pankadega seotud krediidandjatel erineb oluliselt muudest krediidandjatest – keskmine tarbimisläenude (liising, muu rahaline krediit ja järelmaks kokku) kulukuse määr pankadega seotud krediidandjatel oli 9% ja muudel krediidandjatel 46%. Muude krediidandjate tarbimisläenude kulukuse määr kasv 2018. aasta teisel poolel oli tingitud eelkõige sellest, et kaks kõige suurema käibega krediidandjat väljastasid läene varasemast kallimalt. Pankadel oli tarbimisläenude kulukuse määr keskmiselt 20%.
 - Krediidandjate läenuportfelli kvaliteet erineb oluliselt ning sõltub tarbimiskrediidid liigist. Tagatiseta väikelaen (muu rahaline krediit) on oluliselt halvema kvaliteediga kui vastavad näitajad teistes tarbimisläenude segmentides (hüpoteeklaen, liising).
 - Olulisim risk krediidandjate sektoris on jätkuvalt ettevõtjate suutlikkus täita vastutustundliku läenamise nõudeid. Kuivõrd vastutus vastutustundliku läenamise nõuete kohase täitmise eest lasub krediidandja juhtidel, on üheks riskiks krediidandja kui organisatsiooni struktuuriline ülesehitus. Teine riskikoht vastutustundliku läenamise nõuete täitmisel on krediidandja kohustus kontrollida tarbija esitatud teavet. Sellest tulenevalt on krediidandjate tegevuse üks riskikoht tarbija kohta kogutava teabe kättesaadavus, täielikkus ja tõele vastavus.
 - Viimasel ajal on täheldatav tendents, kus osa krediidandjaid soovib oma tegevusluba kehtetuks tunnistada. Selle soovi taga võib olla mitmeid põhjuseid, näiteks turul valitsev tihe konkurents, seadusest tulenevad ranged nõuded või uue tegevussuuna leidmine.

[Krediidandjate ja krediidivahendajate sektori kvartali ülevaated](#)

Viimati muudetud 30.05.2019